

การคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ของไทย

ชนิษฐา สุขสง* ศรัณย์ จิระพงษ์สุวรรณ**

บทคัดย่อ

งานศึกษาชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และการวิเคราะห์สถิติข้อมูลการเลือกตั้งด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ผลการศึกษพบว่า การคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้เริ่มเกิดขึ้นในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 และเห็นเด่นชัดในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2566 ที่ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกเพียงร้อยละ 28.33 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้เกิดจากปัจจัยภายในพรรค คือนโยบายพรรค ผลงานที่ผ่านมาของพรรค ผู้นำพรรค และภาพลักษณ์ของพรรค รวมทั้งปัจจัยภายนอก คือ กติกาการเลือกตั้ง และโครงสร้างของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

คำสำคัญ: พรรคประชาธิปัตย์, ความผูกพันพรรคการเมือง,
พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง การเมืองภาคใต้

---

* อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The loosening of Democrat Party Identification in the southern region of Thailand

Kanittha Suksong* Saran Jirapongsuwan**

Abstract

This study aimed to study the deterioration of the Democrat Party's attachment in the southern region and the factors affecting the decline of the Democrat Party's attachment in the southern region. The study used qualitative research through document analysis and election data statistics analysis using Microsoft Excel. The results of the study found that the deterioration of the Democrat Party's attachment in the southern region began in the 2019 election and was seen in the 2023 election when candidates from the Democrat Party were elected by only 28.33 per cent. The factors affecting the deterioration of the Democrat Party's attachment in the southern region were internal factors related to the party, namely party policies, past performance of the party, party

---

* Lecturer, Department of Social Science Faculty of Liberal Arts and Science
Kasetsart University

** Lecturer, Department of Social Science Faculty of Liberal Arts and Science
Kasetsart University

leaders and party image, as well as external factors, election rules and the structure of the eligible voters.

Keywords: Democrat Party, Party Identification, Voting behavior, Southern politics

บทนำ

ผลการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 สะท้อนให้เห็นถึงระลอกคลื่นของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงอีกครั้งหนึ่ง ท่ามกลางคำอธิบายที่หลากหลายต่อปรากฏการณ์ทางการเมืองนี้ สำหรับคณะผู้วิจัยนั้นเห็นว่าหนึ่งในประเด็นที่มีนัยสำคัญทางการศึกษารัฐศาสตร์ที่ควรแก่การศึกษา คือ การคลายตัวของความผูกพันต่อพรรคการเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งจากการทบทวนงานศึกษาด้านพฤติกรรมการเลือกตั้งแล้วนั้น ทำให้คณะผู้วิจัยเห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการเลือกตั้ง นับได้ตั้งแต่ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2562 เป็นเบื้องต้นและปรากฏชัดยิ่งขึ้นจากผลการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2566 ปรากฏการณ์ดังที่กล่าวมาหากเปรียบเทียบกับย้อนกลับไปทีผลการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2554 จะพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อการคลายตัวของความผูกพันต่อพรรคการเมืองของประชาชนผู้ลงคะแนนเสียง แม้ว่ามิงานศึกษาที่ยืนยันว่า มีลักษณะของความผูกพันต่อพรรคการเมืองของประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงแบบ “ภูมิภาคนิยม” เช่น งานศึกษาของ ประจักษ์ ก้องกีรติ (2554) ที่ให้ข้อสังเกตไว้ว่า “เริ่มมีการรวมกลุ่มกัน

158 วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ

เป็นภูมิภาคนิยม เนื่องจากเริ่มมีฐานเสียงที่ชัดเจน เช่น พรรคเพื่อไทยก็ยังมีฐานเสียงในภาคเหนือแล้วขณะแบบถล่มทลาย ขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ก็ยึดภาคใต้อย่างเหนียวแน่น และสามารถชนะคู่แข่งแบบทิ้งห่างมากกว่าที่พรรคเพื่อไทยชนะคู่แข่งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้การเป็นภูมิภาคนิยมยังอยู่อีกยาว และสามารถทำให้คาดการณ์การเลือกตั้งในครั้งต่อไปได้ ซึ่งแต่ละภาคก็โหวตให้พรรคของตนเอง และเป็นเช่นนี้มานานแล้ว” ทั้งนี้รูปแบบของความเป็นภูมิภาคนิยมตามที่ประจักษ์ได้กล่าวถึงจากผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2554 เป็นลักษณะของความผูกพันพรรคการเมืองในแต่ละภูมิภาคในประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ที่มีลักษณะเชิงประจักษ์โดยสังเกตได้จากผลของคะแนนเสียงการเลือกตั้งที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันกับพรรคไทยรักไทย พลังประชาชน หรือพรรคเพื่อไทย (ตามลำดับ) ตั้งแต่การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2544 จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2554 ที่พรรคเพื่อไทยได้รับการเลือกตั้งในสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดในทุกภูมิภาค ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ได้รับการเลือกตั้งในสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดในภูมิภาค

จากการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองไทยในหลายทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า สังคมการเมืองไทยได้คาดหวังและพยายามใช้การเมืองระบบพรรค โดยหวังว่าพรรคการเมืองจะเป็นสื่อกลางนำเอานโยบายของรัฐบาลไปแถลงต่อมวลชนและเป็นตัวกลั่นกรองข่าวสารข้อมูล ตลอดจนความต้องการของประชาชนที่จะเข้าสู่ระบบการเมือง การสร้างให้มีส่วนร่วมทางการเมือง สร้างความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในหมู่ประชาชนพลเมือง ตลอดจนการจรรโลง

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะสถาบันหลักสถาบันหนึ่ง และในแนวทางหนึ่งของการสร้างความเป็นสถาบันให้กับพรรคการเมืองที่ปรากฏเป็นข้อเสนอเชิงวิชาการได้แก่ ความพยายามสร้าง “ความผูกพันต่อพรรคการเมือง (Party Identification)” ให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน อันจะส่งผลต่อไปถึงการเข้าร่วมทางการเมืองในที่สุด (ชัชวาลย์ ทัดศิริวัช, 2552: 33) ความผูกพันต่อพรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันการเมืองที่มั่นคงและมีเสถียรภาพ เนื่องจากความผูกพันต่อพรรคการเมืองนี้จะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับพรรคการเมือง อันจะมีผลทำให้ประชาชนมีการตัดสินใจและการกระทำทางการเมืองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของพรรคการเมืองอย่างกระตือรือร้น โดยเฉพาะการตัดสินใจเลือกตั้งของบุคคลและการแสดงพฤติกรรมทางการเมือง (กมลวรรณ คารมปราชญ์, 2550: 97) ทั้งยังเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงลักษณะของการพัฒนาทางการเมือง ตลอดจนสามารถทำนายแนวโน้มทางการเมืองในอนาคตของประเทศ (ชัชวาลย์ ทัดศิริวัช, 2552: 33)

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยไม่มีการเลือกตั้งจนกระทั่งปี พ.ศ. 2562 ภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 ที่มีการเปลี่ยนแปลงกติกาการเลือกตั้งจากบัตรสองใบเป็นบัตรใบเดียวสำหรับการเลือกตั้งทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อ และผลการเลือกตั้งมีความแตกต่างจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาในหลายพื้นที่ซึ่งแสดงถึงภูมิทัศน์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ ผู้สมัครในกลุ่มตระกูลการเมืองจำนวนมากพ่ายแพ้ให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหน้าใหม่ และทำลายคู่ตรงข้ามทางการเมืองเดิมระหว่างพรรคเพื่อไทย - พรรคประชาธิปัตย์ (ไอลอว์, 2566) โดยผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้เพียง 22 ที่นั่ง จาก 50 ที่นั่ง

และการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2566 ได้มีการเปลี่ยนกติกาเลือกตั้งเป็นแบบบัตรสองใบ คือ เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหนึ่งใบ และแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งใบ โดยผลการเลือกตั้งพบว่า พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้เพียง 17 ที่นั่ง จาก 60 ที่นั่ง จากผลการเลือกตั้งในช่วงสองครั้งหลัง เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ที่ลดลงอย่างมาก จึงเป็นที่มาของการศึกษาในงานชิ้นนี้เกี่ยวกับการคลายตัวลงของพฤติกรรมความผูกพันพรรคการเมืองในงานชิ้นนี้ มุ่งศึกษาเพื่อตอบคำถามใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรกความผูกพันและการคลายตัวลงของพฤติกรรมความผูกพันพรรคการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้มีลักษณะอย่างไร และ ประเด็นที่สอง สาเหตุการคลายตัวลงของพฤติกรรมความผูกพันพรรคการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้เกิดจากปัจจัยใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการคลายตัวลงของพฤติกรรมความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการคลายตัวลงของพฤติกรรมความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้

การทบทวนวรรณกรรม

งานศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2562 ของ พรธิดา เพื่อนทิม (2566) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบริบท เงื่อนไข หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562 และศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2562 ทั้งในระดับการลงพื้นที่ และการสื่อสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาจากการที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่แสดงจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจนจากกรณีรัฐบาลทหารทำให้พรรคสูญเสียฐานเสียงเดิมและไม่สามารถดึงดูดฐานเสียงใหม่ได้ และปัญหาจากยุทธศาสตร์นโยบายของพรรคที่ไม่มีจุดแข็งและจุดขายเพื่อตอบโจทย์ฐานเสียงที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ และยังคงใช้นโยบายหลักด้านการเกษตรเพื่อรักษาฐานเสียงเดิมในพื้นที่ภาคใต้เป็นหลัก

งานศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานครของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2562 ของวีระศักดิ์ พิภศรี (2563) เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกและภายในของพรรคประชาธิปัตย์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่กรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ผลการศึกษาพบว่า สภาวะแวดล้อมทางการเมืองที่มีการแข่งขันอย่างชัดเจนและรุนแรงจากกระแสการสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี กระแสความนิยมของพรรคอนาคตใหม่ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ การใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารทางการเมืองของพรรคการเมือง กติกาการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม เป็นปัจจัยภายนอกพรรคประชาธิปัตย์ ในขณะที่ปัญหาการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายภายในพรรค ความคิด

ทางการเมืองที่แตกต่างกันของสมาชิกพรรคระหว่างกลุ่มคนรุ่นใหม่ และผู้อาวุโสภายในพรรค (Generation Gap) รวมทั้งการประกาศไม่สนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้นเป็นปัจจัยภายใน ที่ล้วนส่งผลต่อการเลือกตั้ง ส.ส.ในพื้นที่กรุงเทพมหานครของพรรคประชาธิปัตย์ที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่ชนะการเลือกตั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครเลยแม้แต่เขตเดียว ซึ่งแตกต่างจากผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554 ที่พรรคประชาธิปัตย์เคยมี ส.ส.ในพื้นที่กรุงเทพมหานครถึง 23 คน จาก 33 คน

งานศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสงขลา ของ บุญทรี ยี่หมะ (2563) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชน และกลุ่มการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดสงขลา การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการทางการเมือง การย้ายพรรคการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง และวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่าบริบททางการเมืองจากระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมทำให้มีผู้สมัครแต่ละเขตมากกว่า 30 คน ทำให้ผู้เลือกมีทางเลือกในการตัดสินใจเป็นจำนวนมาก ในขณะที่พรรคการเมืองต่างก็มีการแข่งขันกันสูง ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ได้รับผลกระทบโดยตรงในขณะที่ความนิยมของพรรคในพื้นที่จังหวัดสงขลาลดลงจากหลายปัจจัย เช่น ความเบื่อหน่ายพรรค ปัญหาความไม่เป็นเอกภาพภายในพรรค จุดยืนทางการเมือง บริบททางเศรษฐกิจจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและตัวแทนพรรคไม่สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของสินค้าหลักในพื้นที่ภาคใต้ และบริบททางสังคม จากการเลือกตั้งที่ห่าง

หายไปนานถึง 8 ปี ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกไม่มีความรู้สึกผูกพันกับพรรค และมีการสื่อสารทางสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่ทำให้ต้นแบบความคิดทางการเมืองเปลี่ยนไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

งานศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 จังหวัดร้อยเอ็ด ของ ศุทธิกานต์ มีจั่น (2563) เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์บริบทการแข่งขันหาเสียงเลือกตั้ง และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2562 โดยผลการศึกษาพบว่า บริบทการแข่งขันหาเสียงเลือกตั้งมี 3 พรรคในเขต 1 ซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรมากที่สุด มีการนำระบบห้วคะแนนมาใช้สนับสนุนการหาเสียง ลักษณะที่ 2 เป็นการแข่งขันระหว่างผู้สมัครสองพรรคคือ พรรคเพื่อไทยและพรรคพลังประชารัฐ ในเขต 2,3,4 และลักษณะที่ 3 เป็นเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครพรรคเพื่อไทยมีฐานเสียงที่เข้มข้น โดยผลการเลือกตั้งพบว่า ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยได้รับเลือกตั้งจำนวน 6 เขต จากทั้งหมด 7 เขต และผู้สมัครจากพรรคชาติไทยพัฒนาได้รับเลือกตั้ง 1 เขต โดยในภาพรวมผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสำคัญกับการเลือกพรรคมากกว่าผู้สมัคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานศึกษานี้เลือกใช้แนวคิดหลักสองแนวคิด คือ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมือง และแนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง โดยวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) หมายถึง แบบแผนทางทัศนคติหรือเป็นความรู้สึกหรือการอบรมที่แต่ละคนได้รับ อันจะทำให้การกระทำของแต่ละบุคคลมีความหมายหรืออาจเรียกว่าเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมือง” ซึ่งอัลมอนต์ ได้อธิบายความโน้มเอียงว่ามีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ 1.ความโน้มเอียงด้านความรู้

หรือการรับรู้ (Cognitive orientations) คือความรู้ความเข้าใจและความเชื่อของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง 2.ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก (Affective orientations) คือ ความรู้สึกทางอารมณ์ที่ประชาชนมีต่อระบบการเมือง เช่น ชอบ -ไม่ชอบ พอใจ - ไม่พอใจ 3.ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า (Evaluative orientations) คือ การใช้ดุลพินิจตัดสินใจให้ความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมและปรากฏการณ์ทางการเมือง เช่น ตัดสินว่า ดี - ไม่ดี เป็นประโยชน์- ไม่เป็นประโยชน์ซึ่งการตัดสินนี้จะใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงอารมณ์ความรู้สึกเข้ามาใช้ประกอบการตัดสินใจด้วย (Almond and Powell, 1966: 50). ในขณะที่ลูเซียน พาย (Lucien W. Pye) ก็ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองใน 4 ความหมาย ได้แก่ 1.วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจหรือความไม่ไว้วางใจของบุคคลต่อบุคคลอื่น หรือต่อสถาบันทางการเมืองเช่น การมีความศรัทธา หรือความเชื่อมั่นต่อสถาบัน หรือต่อผู้นำทางการเมือง 2.วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่ออำนาจทางการเมือง ซึ่งจะสะท้อนถึงการยอมรับและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง หรือผู้นำกับประชาชนทั่วไป ซึ่งทัศนคตินี้ส่งผลโดยตรงที่จะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือหรือต่อต้านอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง 3.วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับเสรีภาพและการควบคุมบังคับทางการเมือง กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนั้นให้การยอมรับหรือเคารพต่อเสรีภาพของประชาชนมากน้อยเพียงใด หรือมุ่งเน้นการใช้อำนาจบังคับเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม 4. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความจริงรักภักดี และยึดมั่นในสังคมการเมืองของบุคคล กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมือง ช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคมที่ยึดมั่นร่วมกัน และพร้อมที่จะต่อสู้ ปกป้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์นั้นให้คงอยู่ต่อไป อาจจะโดยการยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือสละผลประโยชน์ระยะ

สั้นเพื่อผลประโยชน์ระยะยาว เป็นต้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองคือ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่บุคคลมีต่อระบบการเมืองการปกครองของตน และแสดงออกโดยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนา โดยผ่านกระบวนการ อบรมหล่อหลอมของสังคมในระดับต่าง ๆ แล้วถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแต่ละช่วงเวลา (Lucien W. Pye, 1966).

แนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification) ได้มีแนวทางในการอธิบายในหลายแนวทาง โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษาแนวทางในการอธิบายความผูกพันพรรคการเมือง ใน 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางแรกเป็นการอธิบายความผูกพันพรรคการเมืองในลักษณะเช่นเดียวกับความผูกพันองค์กร ที่เป็นลักษณะของความผูกพันมาจากแนวคิดในเชิงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และแนวทางที่สองเป็นการอธิบายความผูกพันพรรคการเมืองด้วยคุณลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล โดยแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันพรรคการเมืองที่มีการศึกษาเปรียบเช่นเดียวกับความผูกพันต่อองค์การในฐานะที่พรรคการเมืองมีสถานะเป็นองค์การในรูปลักษณะหนึ่ง โดยแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การมีจุดเริ่มต้นมาจากแนวคิดในเชิงการแลกเปลี่ยน (Reward-Cost Notation) ทั้งในเชิงรูปธรรม และนามธรรมระหว่างปัจเจกชนและองค์การยิ่งบุคคลพอใจการแลกเปลี่ยนมากก็就会有ความผูกพันกับองค์การมาก และต่อมาได้มีการพัฒนากรอบการศึกษาขึ้นใหม่ในโดยใช้พื้นฐานแนวคิดเรื่อง Simple Exchange Paradigm นำเสนอเป็น ทฤษฎี Slide-Bets Theory ที่มี

สาระสำคัญคือ การพิจารณาความผูกพันต่อองค์การด้วยการเปรียบเทียบหรือซึ่ง
น้ำหนักว่า ถ้าออกจากองค์การจะสูญเสียอะไร เนื่องจากการที่คนเราเข้าไปเป็นสมาชิก
ขององค์การในช่วงเวลาหนึ่ง จะก่อให้เกิดการลงทุน (Investment) โดยอาจปรากฏใน
รูปของเวลา กำลังกาย กำลังสติปัญญาที่เสียไป ตลอดจนการยอมเสียโอกาสบางอย่าง
ทำให้บุคคลยอมหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากองค์การในระยะยาว โดยยังเป็นสมาชิก
ขององค์การนานเท่าไรก็เท่ากับการลงทุนยิ่งสะสมเพิ่มขึ้น เป็นสาเหตุของความ
ยากลำบากที่จะตัดสินใจออกจากองค์การ เพราะหากตัดสินใจออกย่อมหมายถึงการ
สูญเสียมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ โดยความผูกพันในองค์การแบ่งออกเป็น 3
องค์ประกอบ คือ 1)การเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ (Identification) คือ การยอมรับ
เป้าหมายขององค์การเป็นของตนเอง 2)ความเกี่ยวข้องกับองค์การ (Involvement) คือ
การทุ่มเทจิตใจที่จะทำงานเพื่อองค์การ และ 3)ความจงรักภักดีต่อองค์การ (Royalty)
คือ การยึดมั่นที่จะอยู่กับองค์การต่อไป (ชัชวาล ทัดศิวิธ, 2552: 59-60)

แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันพรรคการเมือง เป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยาของ
บุคคล ซึ่งพทฐิธาน ชุมพล (2544: 184) ได้ให้คำอธิบายว่า ความผูกพันต่อพรรค
การเมือง คือ แนวโน้มที่ผู้ใช้สิทธิจะคิดว่าตนเป็นแฟนพรรคใดพรรคหนึ่งในรูปแบบที่
ค่อนข้างจะคล้ายการเป็นแฟนทีมฟุตบอล ตัวแบบนี้ตั้งข้อสมมติฐานว่า ผู้ใช้สิทธิไม่ได้
คิดคำนวณผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนหากพรรคที่ตนเลือกได้เป็นรัฐบาล หากแต่
ออกเสียงลงคะแนนตามภาพลักษณ์ (images) ที่เขามีเกี่ยวกับพรรคต่างๆ หรือไม่ก็ตาม
ความเคยชินหรือการกลม่อเกลตาที่เขาได้รับมาจากครอบครัว คือ ลงคะแนนให้พรรคที่
พ่อแม่เคยลงให้ โดยเปรียบเทียบกับผู้ใช้สิทธิอื่นๆ ผู้มีความภักดีหรือผูกพันต่อพรรค
มากมีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับนโยบายของพรรคที่ไปลงคะแนนเสียง มีส่วนร่วมทางการเมือง
และเชื่อว่ากระบวนการเลือกตั้งมีประโยชน์ และจะมีความภักดีไม่ว่าพรรคจะ

ทำงานดีหรือไม่ ยิ่งนานไปความภักดีก็จะมั่นคงขึ้น โดยการอธิบายความผูกพันทางการเมืองด้วยคุณลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล เป็นลักษณะของการอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เพียงแต่มุ่งประเด็นพิจารณาเกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นและมีการถ่ายทอดลักษณะความผูกพันต่อพรรคการเมือง ทั้งในลักษณะทางตรงและทางอ้อม ด้วยการเรียนรู้ผ่านองค์กรต่างๆ ได้แก่ ชุมชน (community) ผ่านการเรียนรู้แบบแผนสังคม วัฒนธรรม กฎ ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกผูกพันกับชุมชน ชุมชนจึงมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคล และการเรียนรู้ผ่านสถาบันทางสังคม (social institution) ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ และสื่อมวลชน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การที่บุคคลจะมีความผูกพันกับพรรคการเมืองใดๆก็ตาม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดลักษณะเช่นนี้คือ การเรียนรู้ของบุคคลในรูปของกระบวนการอบรมกล่อมเกลாதงสังคม และการเมือง ซึ่งการเรียนรู้ของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหลายอย่าง ตลอดจนการถ่ายทอดมรดกพฤติกรรมของบุคคลสู่ผู้อื่นอีกด้วย ทั้งนี้ รวมถึงทัศนคติ ความเชื่อ อิทธิพลของกลุ่มบุคคลต่างๆเป็นต้น โดยสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมในทางการเมืองซึ่งก็สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ของบุคคลให้มีพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้พรรคการเมืองก็เป็นสถาบันและองค์กรแห่งกระบวนการสร้างและอบรมกล่อมเกลาทงการเมือง ที่ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้ทางการเมือง โดยเฉพาะความผูกพันต่อพรรคการเมืองถือได้ว่า พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีอิทธิพล โดยส่วนประกอบที่สำคัญของพรรคการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวพันกับความผูกพันของประชาชนมากที่สุด ได้แก่ อุดมการณ์พรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง และผู้นำพรรคการเมือง ทั้งนี้ความผูกพันต่อพรรคการเมือง เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

และมีความแตกต่างกันของระดับความผูกพัน ซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาและประสบการณ์การเรียนรู้ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบุคคลที่เป็นอยู่ และได้รับมาในช่วงชีวิต (สุรพงษ์ ชัยจันทร์, 2538: 21-24, 53)

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอันเกิดจากความผูกพันพรรคการเมือง เป็นการศึกษาโดยเน้นเกี่ยวกับ ทศนคติที่ดี และ ความภักดีของบุคคลที่มีต่อพรรคการเมือง จึงเป็นเรื่องของสังคมจิตวิทยาของบุคคลที่เกี่ยวกับทศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม อีกทั้งความผูกพันพรรคการเมืองอาจเกิดได้จากการสัมผัสประสบการณ์การเรียนรู้และถ่ายทอดความผูกพันในรูปแบบของกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมของบุคคลและกลุ่มบุคคลในสังคมได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น ความผูกพันพรรคการเมืองของประชาชนจึงมีความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกันออกไป บางคนชอบนโยบาย บางคนชอบบุคลิกของผู้นำ บางคนมีความเชื่อในตัวผู้สมัคร หรือบางคนเชื่อถือในพรรคการเมือง กล่าวได้ว่า ความผูกพันพรรคการเมืองจึงมีความสัมพันธ์ทั้งความคิดและการกระทำ แต่อย่างไรก็ตามบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไปลงคะแนนให้พรรคการเมืองอื่นๆได้ เนื่องจากทศนคติของเขาที่มีต่อประเด็นทางการเมือง อันได้แก่ ทศนคติต่อผู้สมัคร ทศนคติต่อนโยบาย และทศนคติต่อผลประโยชน์ของกลุ่มซึ่งเป็นปัจจัยระยะสั้นเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการที่จะทำให้ประชาชนกระทำการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้พรรคการเมืองใดนั้น พรรคการเมืองจะต้องสร้างความผูกพันพรรคการเมืองให้เกิดขึ้นระดับหนึ่งก่อน โดยการที่พรรคการเมืองจะต้องพยายามสร้างกลวิธีทางการเมืองกลวิธีใดกลวิธีหนึ่งขึ้น ในการที่จะทำให้ประชาชนมีทศนคติที่ดีต่อพรรคการเมืองในทุกด้าน ทั้งทศนคติที่ดีต่อนโยบาย ต่อผู้สมัครของพรรค ต่อหัวหน้าพรรค และทำให้ประชาชนเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการสนับสนุนพรรค โดยอาจใช้นโยบายที่เข้าถึงประชาชนเป็นเครื่องมือสำคัญ กล่าวคือ พรรคการเมืองจะต้องพยายามทำให้ประชาชน

เปลี่ยนมุมมองและทัศนคติทางการเมืองที่มีต่อพรรคทุกด้านในทางที่ดีให้ได้ จนกลายเป็นความผูกพันพรรคการเมือง เพื่อสุดท้ายแล้วจะนำมาซึ่งการลงคะแนนเสียงให้แก่พรรค (สิริยา รัตนช่วย, 2550: 19-21)

จากแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมือง และแนวคิดความผูกพันพรรคการเมืองที่กล่าวไปข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลหรือก่อให้เกิดความผูกพันพรรคการเมืองใน 2 แนวทาง โดยแนวทางแรกเป็นปัจจัยที่เกิดจากแนวคิดในเชิงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยหากพรรคการเมืองสามารถสนองตอบต่อความต้องการของกลุ่ม หรือเป็นเสมือนตัวแทนของกลุ่มในการเรียกร้องตามผลประโยชน์ที่กลุ่มต้องการ ก็จะเป็นความผูกพันของกลุ่มต่อพรรคการเมืองนั้นๆ ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันพรรคการเมืองในแนวทางนี้คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับนโยบาย หรือผลงานการทำงานของพรรคที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เหล่านี้เป็นปัจจัยที่มักจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันพรรคการเมืองในระยะสั้นๆ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความผูกพันพรรคตามบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง ของสังคมในแต่ละช่วงเวลา ในขณะที่แนวทางที่สองซึ่งเป็นปัจจัยที่ความผูกพันเกิดมาจากคุณลักษณะทางจิตวิทยาหรือก็คือความชอบส่วนตัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันพรรคการเมืองในระยะที่ยาวนานกว่า เพราะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก โดยแนวทางนี้เป็นการอธิบายโดยเชื่อมโยงมาจากการกล่อมเกลางานของสถาบันทางสังคมที่ก่อให้เกิดเป็นทัศนคติที่ดีต่อพรรคการเมืองจนกลายเป็นความผูกพัน และสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองจากการเกิดแบบแผนทางทัศนคติ และเกิดการสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองผ่านการอบรมหล่อหลอมทางทางตรงและทางอ้อมจากชุมชน โดยที่พรรคการเมืองในฐานะของสถาบันหนึ่งทางสังคมก็มีบทบาทในการสร้างให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของพรรคในทุกๆ ด้าน ทั้งใน

ส่วนของผู้นำ ตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค อุดมการณ์พรรค หรือนโยบายพรรค โดยเฉพาะผู้นำพรรค ถือว่าเป็นปัจจัยที่ถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นตัวแทนของพรรค และเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของพรรค ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้คนในสังคมเกิดความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่อพรรค ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อพรรคและนำไปสู่พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพรรค โดยในงานศึกษาชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความผูกพันพรรคการเมืองได้ใน 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านนโยบายพรรค ปัจจัยด้านผลงานที่ผ่านมาของพรรค ซึ่งเป็นปัจจัยที่มาจากแนวคิดในเชิงผลประโยชน์ ปัจจัยด้านผู้นำพรรค และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพรรคในภาพรวม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มาจากแนวคิดในเชิงจิตวิทยาส่วนบุคคลหรือก็คือเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรู้สึกส่วนตัว

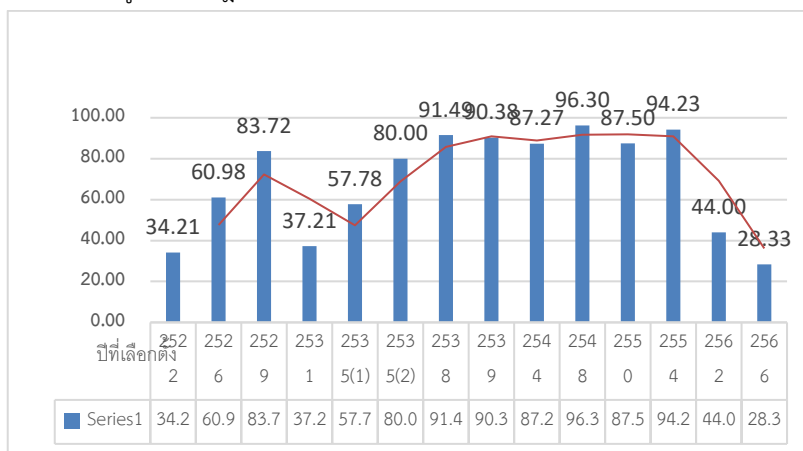
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในงานชิ้นนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามเป้าหมายในการวิจัยคือ สถิติผลการเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการวิเคราะห์สถิติข้อมูลการเลือกตั้งด้วยโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อวิเคราะห์คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งในพื้นที่ที่ศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันและความคล้อยตามของความผูกพันพรรคการเมืองในพื้นที่ภาคใต้

ผลการวิจัย

การคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ เมื่อพิจารณาโดยคำนวณจากจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดในพื้นที่ภาคใต้กับจำนวนผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ที่ชนะการเลือกตั้ง เพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละของสัดส่วนที่นั่งของ ส.ส.จากพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ แสดงข้อมูลได้ในแผนภาพที่ 1

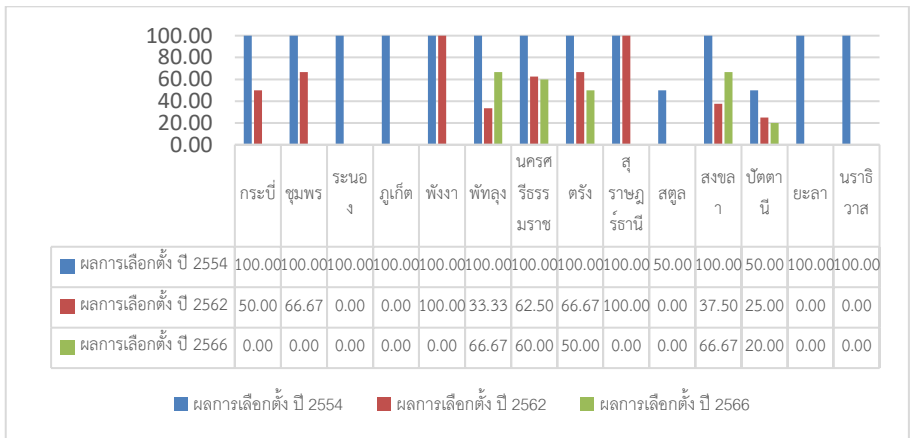
แผนภาพที่ 1 ร้อยละของจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคประชาธิปัตย์ที่ชนะการเลือกตั้งเฉพาะการเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดในพื้นที่ภาคใต้ ในช่วงปี พ.ศ. 2522 – 2566

ที่มา: จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย โดยใช้ข้อมูลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากรายงานของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในช่วงการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2522 – 2540 และจากคณะกรรมการการเลือกตั้งในช่วงการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2541 – 2566

จากข้อมูลในแผนภาพ ได้แสดงให้เห็นถึงสถิติการเลือกพรรคประชาธิปัตย์ของประชาชนในภาคใต้ พบว่า ผลการเลือกตั้งช่วงปีพ.ศ. 2522 -2535 ครั้งที่ 1 ร้อยละของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดในพื้นที่ภาคใต้ ที่แม้จะเป็นพรรคที่ได้รับความนิยม แต่คะแนนเสียงมีการเปลี่ยนแปลงและไม่ค่อยมั่นคงนัก กล่าวคือ มีสัดส่วนของที่นั่ง ส.ส.แบบแบ่งเขตอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2522 อยู่ที่ร้อยละ 34.21 และ ปี พ.ศ. 2531 อยู่ที่ร้อยละ 37.21และมีสัดส่วนของที่นั่ง ส.ส.แบบแบ่งเขตอยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 50 ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2526 อยู่ที่ร้อยละ 60.98 ปี พ.ศ. 2529 อยู่ที่ร้อยละ 83.72 และปี พ.ศ.2535 ครั้งที่ 1 อยู่ที่ร้อยละ 57.78 จึงยังไม่สะท้อนถึงความผูกพันพรรคการเมืองที่ชัดเจน แต่การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2535 ครั้งที่ 2 จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งในปีพ.ศ. 2554 ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับเลือกตั้งมีมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดในภาคใต้ ซึ่งสะท้อนถึงความผูกพันในพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ ที่มีความผูกพันค่อนข้างสูง จากนั้นสัดส่วนของที่นั่ง ส.ส.แบบแบ่งเขตอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 อีกครั้งในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2562 อยู่ที่ร้อยละ 44 และต่ำสุดในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 อยู่ที่ร้อยละ 28.33 ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ได้คลายตัวลง โดยเมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้งเปรียบเทียบในช่วงสามครั้งหลัง คือ การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2554 ถึงปี พ.ศ. 2566 ระดับรายจังหวัด ยิ่งสะท้อนถึงการคลายตัวของความผูกพันของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ ดังแสดงข้อมูลในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ข้อมูลเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคประชาธิปัตย์ที่ชนะการเลือกตั้งเฉพาะการเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดในพื้นที่ภาคใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2554 – 2566 รายจังหวัด

ที่มา: จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย โดยใช้ข้อมูลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากคณะกรรมการการเลือกตั้งในช่วงการเลือกตั้งปี พ.ศ.2554 - 2566

จากข้อมูลในแผนภาพข้างต้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ลดลงในทุกจังหวัด โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการเลือกตั้งปี พ.ศ.2554 และผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี พ.ศ. 2566 ที่ทุกจังหวัดมีสัดส่วนของจำนวน ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้งลดลง โดยมีจังหวัดที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์คงเหลืออยู่เลยรวม 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ในขณะที่จังหวัดที่ยังคงมี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์คงเหลืออยู่แต่มีสัดส่วนที่ลดลง คือ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดตรัง และจังหวัดที่สามารถรักษาที่นั่งของพรรคไว้ได้เกินร้อยละ 50 เพียงสามจังหวัด คือ จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า มีเพียงสองจังหวัดที่นอกจากจะสามารถรักษาที่นั่งของพรรคไว้ได้เกินร้อยละ 50 ในผลการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 แล้วยังสามารถเพิ่มจำนวน ส.ส.ให้กับพรรคประชาธิปัตย์เมื่อเทียบกับผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 คือ จังหวัดพัทลุงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มจาก 1 คน ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 เป็น 2 คน ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 66.67 จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดจำนวน 3 คน และจังหวัดสงขลา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มจาก 3 คน ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 เป็น 6 คน ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 66.67 จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดจำนวน 9 คน

ทั้งนี้ หากพิจารณาข้อมูลในเชิงพื้นที่ของทั้งจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา พบว่า จังหวัดพัทลุงมีตระกูลการเมืองในพื้นที่คือ ตระกูล”ธรรมเพชร” ที่เป็นฐานเสียงให้กับพรรคประชาธิปัตย์มาอย่างยาวนานและผู้สมัครคือ นางสาวสุพัตร์ ธรรมเพชร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคที่คุ้นเคยพื้นที่ และสามารถชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 ของเขต 1 ได้สำเร็จ หลังจากที่เคยฝ่ายแพ้ให้กับพรรคภูมิใจไทยในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 และตระกูล “ขำนุรักษ์” ที่ส่งผู้สมัครนายร่มธรรม ขำนุรักษ์ ลูกชายของนายนิศ ขำนุรักษ์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยชนะการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2566 สามารถรักษาฐานเสียงในพื้นที่เขต 3 ให้กับพรรคประชาธิปัตย์ได้ (ไทยพีบีเอส, 2566) ขณะที่พื้นที่จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่รับผิดชอบหลักของนายเดชอุดม ขาวทอง รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้ส่งเครือญาติและคนสนิทลงสมัครและได้รับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต

6 นางสุภาพร กำเนิดผล ภรรยาของนายเดชอิศม์ ในเขต 9 นายศักดิ์สิทธิ์ ขาวทอง ลูกชายของนายเดชอิศม์ และในเขต 3 นายสมยศ พลายด้วง อดีตคณะทำงานของนายนิพนธ์ บุญญามณี และนายเดชอิศม์ ขาวทอง โดยในพื้นที่จังหวัดสงขลา พรรคประชาธิปัตย์สามารถรักษาฐานเสียงเดิมในเขต 5 นายเดชอิศม์ ขาวทอง เขต 6 นางสุภาพร กำเนิดผล และเขตที่ 8 พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่ อดีตเลขาธิการคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และสามารถขยายฐานเสียง ชนะการเลือกตั้งให้กับพรรคประชาธิปัตย์ในเขต 1 นายสรรเพชญ บุญญามณี ลูกชายของนายนิพนธ์ บุญญามณี อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยลงสมัคร เขต 3 นายสมยศ พลายด้วง และเขต 9 นายศักดิ์สิทธิ์ ขาวทอง

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคลายตัวของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ คณะผู้วิจัยแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยภายในพรรค และปัจจัยภายนอกพรรค โดยปัจจัยภายในพรรคแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัยย่อย คือ ปัจจัยด้านนโยบายพรรค ปัจจัยด้านผลงานที่ผ่านมาของพรรค ซึ่งเป็นปัจจัยที่มาจากแนวคิดในเชิงผลประโยชน์ ปัจจัยด้านผู้นำพรรค และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพรรคในภาพรวม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มาจากแนวคิดในเชิงจิตวิทยาส่วนบุคคลหรือก็คือเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรู้สึกส่วนตัว ด้านปัจจัยภายนอกพรรค แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยย่อย คือ ปัจจัยของกติกการเลือกตั้ง และ โครงสร้างประชากรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านนโยบายพรรคและปัจจัยด้านผลงานที่ผ่านมาของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นสองปัจจัยในเชิงผลประโยชน์ พบว่า ปัญหาหลักของพรรคประชาธิปัตย์คือ มีนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่ชัดเจน ไม่โดดเด่นหรือแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายของพรรคการเมืองคู่แข่ง โดยเฉพาะนโยบายด้านการเกษตรที่ฐานเสียงหลักของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ทำสวน

ยางพารา โดยในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2566 พรรคประชาธิปัตย์ เสนอนโยบายประกันรายได้จ่ายเงินส่วนต่างพืชเศรษฐกิจ ซึ่งมีข้อเสนอที่แตกต่างจากพรรคอื่นๆ คือ การชูเรื่องการฟาร์มโคนม นมโรงเรียน และผลักดันเรื่องกองทุนประมง กลุ่มละ 100,000 บาทต่อครัวเรือน ปลดล็อคประมงพาณิชย์ ภายใต้ IUU ออกโฉนดที่ดิน 1,000,000 แปลง ภายใน 4 ปี (ใบโอไทย, 2566) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายหลัก 7 ประการของพรรคก้าวไกลในการแก้ไขปัญหาชาวนาได้แก่ สวัสดิการเกษตรกรถ้วนหน้า การออกเอกสารสิทธิเพื่อความมั่นคงในที่ดินของชาวนา การปลดหนี้เกษตรกรชาวนา การสนับสนุนการปลูกพืชร่วมยาง/พืชเสริมยาง/พืชแทนยาง การสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ ในการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร (ปุ๋ยสั่งตัด, โซลาร์เซลล์, เครื่องจักร) การเพิ่มอุปสงค์สำหรับการแปรรูปยางอีก 3 แสนตัน ในปี พ.ศ. 2570 และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่เป้าหมายและข้อกำหนดทางสิ่งแวดล้อมใหม่ เช่น FSC, Carbon Neutrality และอื่นๆ) (เดชรัต สุขกำเนิด, 2566) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า นโยบายของพรรคก้าวไกลมีรายละเอียดและความชัดเจนมากกว่า ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่มีข้อเสนอทางนโยบายที่แตกต่างจากเดิมที่เป็นการเสนอนโยบายในการช่วยเหลือด้านราคา ขาดนวัตกรรมในเชิงนโยบายใหม่ ๆ ที่ตรงกับปัญหาที่เกษตรกรเผชิญ เช่น นโยบายเพื่อช่วยลดต้นทุนด้านการเกษตรหรือนโยบายเทคโนโลยีด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่

ด้านผลงานของพรรคประชาธิปัตย์จากการเป็นพรรคร่วมรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ตัวแทนพรรคประชาธิปัตย์มีโอกาสร่วมบริหารในสองกระทรวงสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปากท้องของประชาชน คือ กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรฯ แต่จากปัญหาของเกษตรกรในภาคใต้ที่ประสบกับปัญหาราคายางตกต่ำ เช่น ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2565 ราคาน้ำยางพาราในภาคใต้ปรับลดลงจาก

ราคาละ 64 เหลือกิโลกรัมละ 48 บาทภายในเดือนเดียว กลายเป็นประเด็นให้นายแพทย์ระวี มาศฉมาดล ส.ส.บัญชีรายชื่อและหัวหน้าพรรคพลังธรรมใหม่ตั้งกระทู้ถาม นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และนายเฉลิมชัย ศรีอ่อน เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเวลานั้น (ผู้จัดการออนไลน์, 2565ก) และในเดือนพฤศจิกายน ตัวแทนเกษตรกรชาวสวนยาง เช่น ประธานเครือข่ายสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และที่ปรึกษาประธานเครือข่ายสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางแห่งประเทศไทย ก็ได้ร่วมกันแถลงข่าวเรียกร้องไปยังรัฐบาลเร่งแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำที่เกิดขึ้นมายาวนาน (ผู้จัดการออนไลน์, 2565ข) สะท้อนถึงข้อจำกัดของตัวแทนพรรคประชาธิปัตย์ในการแก้ปัญหาที่ล่าช้า ซึ่งส่งผลต่อความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ ที่แม้จะมีโอกาสในการสร้างผลงาน แต่ไม่สามารถจัดการปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่เป็นฐานเสียงหลักของพรรค ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้ที่ตัดสินใจเลือกพรรคจึงสร้างให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อพรรค

ปัจจัยด้านผู้นำพรรค และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพรรคในภาพรวม จากงานศึกษาของวารุณี ลิเลศพันธ์ (2560) เกี่ยวกับการสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ พบว่า การสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ใช้หลักการขายตรง โดยมีตัวแปรที่สำคัญสามส่วนคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้เป็นตัวแปรสำคัญในการลงพื้นที่เพื่อพบปะประชาชนโดยตรง เสมือนการนำเสนอขายสินค้าตรงสู่ประชาชนในพื้นที่ ด้วยการเปิดขายนำเสนอตัวผู้นำพรรค นโยบายพรรค และอุดมการณ์พรรค เพราะพรรคที่ไม่มีทุนแบบพรรคประชาธิปัตย์ต้องอาศัยตัวบุคคลเป็นจุดขาย สาขาพรรคและแกนนำพรรค

ประชาธิปไตยในภาคใต้ เป็นตัวแทนของพรรคในการประชาสัมพันธ์ ประสานงาน ตัว
ผู้นำชุมชนและประชาชนในภาคใต้ เป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามดูแลหลังการขายโดยตัวแปร
ทั้งสามส่วนจะทำงานประสานกัน สร้างเครือข่ายหรือแนวร่วม ด้านการสร้างค่านิยม
ในภาคใต้มีปัจจัยสำคัญคือ ภาวะผู้นำของนายชวน หลีกภัย ที่มีภาพลักษณ์ของผู้นำที่ดี
มีความซื่อสัตย์สุจริต บริหารงานโปร่งใส มีจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจน รวมไปถึงผู้นำ
รุ่นเก่าของพรรคที่ได้รับความนิยมและความศรัทธา เช่น นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ นาย
สัมพันธ์ ทองสมัคร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช และปัจจัย
ด้านอัตลักษณ์เฉพาะของคนใต้ ที่มีการปลูกฝังให้รักพวกพ้อง ญาติมิตร การถ่ายทอด
วัฒนธรรม ความคิดทางการเมืองที่ซึมซับจากครอบครัว ศิลปะพื้นบ้านเช่น หนังตะลุง
มโนราห์ ที่สร้างความผูกพันกับพรรคประชาธิปไตยในลักษณะของพรรคคนใต้ ซึ่งจากผล
การศึกษาดังกล่าวนี้นี้ เมื่อเชื่อมโยงกับสถานการณ์ของพรรคประชาธิปไตยในการเลือกตั้ง
ปี พ.ศ. 2562 และ การเลือกตั้งปี พ.ศ.2566 พบว่า ผู้นำของพรรคประชาธิปไตย คือ
นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ มีภาพลักษณ์ที่แตกต่างจากนายชวน หลีกภัย เนื่องจากนายจ
รินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ มีภาพลักษณ์ที่เข้าถึงได้ยาก และไม่สามารถเชื่อมโยงกับประชาชน
ในพื้นที่ภาคใต้ได้ อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของนายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ กับ
พรรคคู่แข่ง เช่น นายพิชาน ลิ้มเจียรณรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล ที่มีภาพลักษณ์ความ
เป็นผู้นำมีความโดดเด่น และสามารถสร้างภาพลักษณ์ของความเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีอุดม
การณ์ และสื่อสารทางการเมืองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการใช้วิธีการสื่อสารผ่านสื่อ
ออนไลน์ ถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเจเนอเรชัน โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งหนแรก
(New Voter) สำหรับการเลือกตั้งทั้งสองครั้งหลัง และกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งอีกสองกลุ่ม
หลัก คือ Generation X และ Generation Y ที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์
เช่นเดียวกับกลุ่ม Generation Z และมีความผูกพันพรรคการเมืองน้อยกว่ากลุ่มเจ

เนอเรชันรุ่นก่อนหน้าที่ได้รับการกล่อมเกลามีความผูกพันกับวัฒนธรรมทางการเมืองของภาคใต้แบบเดิม ๆ

อีกทั้ง จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของพรรคประชาธิปัตย์ในการบอยคอตต์ การเลือกตั้งในปี พ.ศ.2557 และบุคคลสำคัญของพรรคคือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นแกนนำประท้วงรัฐบาล ซึ่งการประท้วงดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งของการรัฐประหาร แต่พรรคประชาธิปัตย์นำโดย นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคกลับเข้าร่วมกับ รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา อดีตผู้นำคณะปฏิวัติได้ส่งผลกระทบต่อนภาพลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ไม่มีจุดยืนทางการเมือง และสร้างให้เกิดความขัดแย้งภายในพรรคประชาธิปัตย์ที่สมาชิกพรรคส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยต่อการเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคพลังประชารัฐ โดยเฉพาะนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เคยแสดงจุดยืนไม่เอาพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 c และกลุ่ม New DEM เช่น นายพริษฐ์ วัชรสินธุ และนายธนต์ ธนาภิจอันวย ซึ่งท้ายสุดได้ลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ ปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกภายในพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างกลุ่มสมาชิกอาวุโสและกลุ่มสมาชิกหน้าใหม่ของพรรค โดยเฉพาะกลุ่มของนายชวน หลีกภัย และนายเฉลิมชัย ศรีอ่อน ที่กระทบต่อนภาพลักษณ์ อุดมการณ์ วิถีทางการเมืองของพรรค และส่งผลกระทบโดยตรงต่อฐานเสียงของพรรคในภาคใต้ที่สร้างฐานคะแนนเสียงด้วยหลักการขายตรง ซึ่งมีตัวแปรสำคัญคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคที่อาศัยตัวบุคคลเป็นจุดขาย ทำให้เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ เช่น นายนินทิษฐ์ อินทรสมบัติ อดีต ส.ส.จังหวัดพัทลุง นายถาวร เสนเนียม อดีต ส.ส. จังหวัดสงขลา นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์ อดีต ส.ส. จังหวัดลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ (เดอะสแตนด์ดาร์ด, 2565) ย่อมส่งผลกระทบต่อนฐานคะแนนเสียงของพรรค ซึ่งจากปัญหภายในพรรคประชาธิปัตย์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่ม

180 วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ

Generation X และ Generation Y ที่เป็นกลุ่มวัยทำงาน มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงผลประโยชน์มากกว่า และมีความผิดหวังต่อภาพลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ โดยเฉพาะจากกรณีการตัดสินใจเข้าร่วมรัฐบาลกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงมีความนิยมในพรรคน้อยลง

ด้านปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อพรรคมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยของกติกากาเลือกตั้ง และ โครงสร้างประชากรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจากการศึกษา พบว่า ความแตกต่างของการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554 กับเลือกตั้งในปี พ.ศ.2562 และ พ.ศ.2566 คือ บริบททางการเมืองไทย โดยเฉพาะความแตกต่างของการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2560 ที่มีการเปลี่ยนกติกากาเลือกตั้ง ดังข้อมูลในตาราง

ตารางที่ 1 รายละเอียดของกติกากาเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 และ 2560

กติกากาเลือกตั้งปี	จำนวน ส.ส.แบบ แบ่งเขต	จำนวน ส.ส.แบบ บัญชี รายชื่อ	จำนวน บัตร เลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.ต่อเขต เลือกตั้ง	สูตรการ คำนวณ ส.ส.บัญชี รายชื่อ
พ.ศ. 2554	375 คน	125 คน	2 ใบ	เขตละ 1 คน	สูตรหาร 125
พ.ศ. 2562	350 คน	150 คน	1 ใบ	เขตละ 1 คน	สูตรหาร 500
พ.ศ. 2566	400 คน	100 คน	2 ใบ	เขตละ 1 คน	สูตรหาร 100

จากข้อมูลในตารางจะเห็นได้ว่า กติกาการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554 ปี พ.ศ. 2562 และปี พ.ศ.2566 มีความแตกต่างในรายละเอียดของจำนวน ส.ส.แบบแบ่งเขต จำนวน ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ จำนวนบัตรเลือกตั้ง จำนวน ส.ส.ต่อเขตเลือกตั้ง และ สูตรการคำนวณ ส.ส.บัญชีรายชื่อ ส่งผลต่อการแข่งขันของพรรคการเมืองในแต่ละเขต พื้นที่ โดยเฉพาะกติกาการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2566 ที่พรรคที่ส่งผู้สมัครลงเขตพื้นที่มาก ได้คะแนนบัญชีรายชื่อในเขตพื้นที่มากมีโอกาที่จะได้ที่นั่งตามสัดส่วนบัญชีรายชื่อมากขึ้น ดังนั้นพรรคใหญ่จึงได้ประโยชน์มากกว่าพรรคเล็กจากตัวชี้ขาดของจำนวนที่นั่ง ส.ส. 400 ที่นั่ง ในขณะที่กติกาการเลือกตั้งปี พ.ศ.2562 ระบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรใบเดียวกำหนดสัดส่วน ส.ส.ทั้ง 500 ที่นั่ง ก็ถือเป็นการผิวนเจตนาารมณ์ของประชาชนในการตัดสินใจเลือกแยกระหว่างพรรคกับตัวบุคคล (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2566) โดยที่พรรคขนาดใหญ่ได้รับจัดสรรที่นั่ง ส.ส.บัญชีรายชื่อน้อยกว่าระบบอื่นมาก เนื่องจากพรรคใหญ่มักได้จำนวน ส.ส.เขตมากอยู่แล้ว จึงทำให้ได้รับการเติมเต็มให้ครบจำนวน ส.ส.พึงมี ด้วยที่นั่ง ส.ส.บัญชีรายชื่อได้น้อย ภายใต้ระบบนี้ พรรคใหญ่ที่ได้ทำผลงานระบบเขตได้ดีจึงเสียเปรียบ (เพ็ญพิชชา มุ่งงาม, 2564) ดังนั้น กติกาการเลือกตั้งจึงส่งผลกระทบต่อทุกพรรคการเมือง ซึ่งในกรณีของพรรคประชาธิปัตย์ที่แม้จะเป็นพรรคขนาดใหญ่แต่กลับมีสัดส่วนของ ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้งน้อยลงและส่งผลต่อจำนวน ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อที่ลดลงเช่นกัน โดยในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2562 พรรคประชาธิปัตย์มี ส.ส.บัญชีรายชื่อ 19 คน และในการเลือกตั้ง พ.ศ.2566 พรรคประชาธิปัตย์มี ส.ส.บัญชีรายชื่อเพียง 3 คน

นอกจากนี้ ปัจจัยของโครงสร้างประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความแตกต่างกันในแต่ละเจนเนอเรชัน ดังเช่น การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2566 พบว่า Generation Z : ผู้ที่เกิดปี 2540-2555 หรือมีช่วงอายุ 11-26 ปี แต่หากนับเฉพาะผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง 18-

26 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 7,670,354 คน Generation Y : ผู้ที่เกิดปี 2524-2539 หรือมีช่วงอายุ 27-42 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 15,144,468 คน Generation X : ผู้ที่เกิดปี 2508-2523 หรือมีช่วงอายุ 43-58 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 16,091,150 คน Baby Boomer : ผู้ที่เกิดปี 2489-2507 หรือมีช่วงอายุ 59-77 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 11,153,133 คน Silent Gen : ผู้ที่เกิดปี 2468-2488 หรือมีช่วงอายุ 78-98 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 2,227,540 คน โดยจากข้อมูลจะพบว่า Generation X และ Generation Y มีประชากรมากที่สุดและมีจำนวนรวมกันราว 31,235,618 คน ในขณะที่ประชากร Gen Z ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีอายุ 18 ปีไปจนถึง 26 ปี มีฐานเสียงกว่า 7,670,354 คน แยกย่อยออกเป็นกลุ่มที่เรียกว่า “New Voter” หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ที่มีจำนวนกว่า 811,607 คน ประชากรกลุ่มนี้แม้จะมีตัวเลขน้อยกว่ากลุ่มเจนเอเรชันอื่น ๆ แต่ในมุมกลับกัน ก็มีความ “ชัดเจน” ในการเลือกพรรคการเมือง รวมทั้งเลือกนโยบายที่สอดคล้องกับแนวคิด (สันทัด โพธิสา, 2566) ในขณะที่การเลือกตั้งในปี พ.ศ.2562 มีจำนวนของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งครั้งแรกประมาณ 7,368,589 คน และถือเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ.2554 ซึ่งมีระยะเวลาห่างกันถึง 8 ปี จึงเกิดเป็นกระแสการไปเลือกตั้งทั่วประเทศ ด้วยการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ (ไทยพลับลิค้า, 2562) รวมถึงปัจจัยจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ที่ทำให้คนไทยเข้าถึงสื่อและสังคมออนไลน์มากขึ้น โดยจากสถานการณ์ดังกล่าวนี้กระทบต่อฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์โดยตรง เนื่องจาก ฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ที่ใช้การสร้างเครือข่ายจาก กลยุทธ์การขายตรงที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้ เป็นกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่น Silent Gen และ Baby Boomer ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 59 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่คือ กลุ่มคนรุ่น Generation X ไปจนถึงกลุ่ม New Voter ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในช่วง 18-58 ปี เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถใช้วิธีการสร้างเครือข่ายแบบเดิมได้

เนื่องจากเป็นวัยรุ่นและวัยทำงานที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อและสังคมออนไลน์เป็นหลัก อีกทั้งบางส่วนไม่ได้อาศัยในพื้นที่ และไม่ได้มีความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์จากการล่อเมกลาทางการเมือง หรือได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมทางการเมือง จึงมีความอิสระในการตัดสินใจเลือกพรรค และมีแนวโน้มในการเลือกจากปัจจัยด้านผลประโยชน์มากกว่าปัจจัยด้านอารมณ์ ดังนั้นปัญหาการสื่อสารของพรรคประชาธิปัตย์ที่ไม่สามารถปรับตัวให้แข่งขันกับพรรคการเมืองคู่แข่งได้ เช่น พรรคก้าวไกล โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ การใช้ประโยชน์จากทักษะแนตามธรรมชาติในการช่วยสนับสนุนการสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นข้อจำกัดในการสร้างฐานเสียงใหม่ของพรรค

โดยสรุป ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นที่หนึ่ง การคลายตัวลงของความผูกพันของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ เกิดขึ้นในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 โดยพรรคประชาธิปัตย์มีสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ร้อยละ 44 และเด่นชัดในปี พ.ศ. 2566 ที่พรรคประชาธิปัตย์มีสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่เพียงร้อยละ 28.33 โดยมีจังหวัดที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์คงเหลืออยู่เลยรวม 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ขณะที่จังหวัดที่ยังคงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์คงเหลืออยู่แต่มีสัดส่วนที่ลดลง คือจังหวัดปัตตานี และจังหวัดตรัง และจังหวัดที่สามารถรักษาที่นั่งของพรรคไว้ได้เกินร้อยละ 50 เพียงสามจังหวัด คือ จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา ในประเด็นที่สอง ปัจจัยที่มีผลต่อการคลายตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้เกิดจากปัจจัยภายในที่เกี่ยวกับพรรค คือ นโยบายพรรคและผลงานของพรรคที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ และรักษาลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่ตัวผู้นำพรรคก็ไม่มี

ความโดดเด่น ไม่สามารถสื่อสารทางการเมืองเพื่อเพิ่มฐานเสียงใหม่ให้แก่พรรค ในขณะที่จากปัญหาภายในพรรค โดยเฉพาะการตัดสินใจเข้าร่วมรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ส่งผลกระทบต่อจุดยืนทางการเมืองและภาพลักษณ์ของพรรคเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นประเด็นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของสมาชิกพรรค นำไปสู่การย้ายพรรคของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนสำคัญของพรรคในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งส่งผลต่อการรักษาฐานเสียงเดิมของพรรค นอกจากนี้ จากปัจจัยภายนอกของพรรค ได้แก่ กติกาการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็ส่งผลต่อการแข่งขันของพรรคประชาธิปัตย์ และ โครงสร้างประชากรของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ เป็นกลุ่มคนรุ่น Silent Gen และ Baby Boomer ซึ่งมีสัดส่วนที่น้อยกว่ากลุ่มคนรุ่น Generation X ไปจนถึงกลุ่ม New Voter ที่มีพฤติกรรมทางการเมือง การเปิดรับสื่อ และความต้องการที่แตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันของพรรคประชาธิปัตย์ที่มีข้อจำกัดในการรักษาฐานเสียงเก่าและขยายฐานเสียงใหม่

อภิปรายผล

การคลายตัวของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้เกิดจากหลายปัจจัยที่ประกอบกัน โดย ปัจจัยหลักที่พบ คือ ปัญหาการบริหารภายในพรรคประชาธิปัตย์ โดยเฉพาะปัจจัยด้านผู้นำพรรค และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพรรคในภาพรวม ซึ่งการไม่มีจุดยืนทางการเมืองของพรรคอันเกิดจากการตัดสินใจของนายจูนันท์ ลักษณะวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคที่ตัดสินใจเข้าร่วมรัฐบาลกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา อดีตแกนนำรัฐประหาร ส่งผลกระทบต่อดูแลและอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ที่แตกต่างจากในอดีต โดยพรรคประชาธิปัตย์ได้รับการยอมรับและความนิยมในพื้นที่ภาคใต้จากการต่อต้านรัฐบาลที่มาจากแกนนำคณะรัฐประหารในสมัย

พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรีในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ที่นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านรัฐบาลในสมัยนั้นร่วมกับพลตรีจำลอง ศรีเมือง และทำให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับชัยชนะเกินร้อยละ 80 ในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2535 ครั้งที่ 2 ในพื้นที่ภาคใต้ และได้รับความนิยมมาอย่างยาวนานจนกระทั่งการเลือกตั้งปี พ.ศ.2562 ที่ความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในพื้นที่ภาคใต้และภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ลดลงจากความเสื่อมศรัทธาต่อพรรค และยังสร้างให้เกิดความขัดแย้งภายในพรรค เกิดการลาออก การย้ายพรรคของสมาชิกพรรคคนสำคัญ ซึ่งกระทบต่อฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ที่ผูกโยงกับตัวบุคคลคืออดีต ส.ส.ในพื้นที่ภาคใต้ ขณะที่ปัจจัยด้านผลงานที่ผ่านมาของพรรคก็เป็นสาเหตุที่กระทบต่อความผูกพันของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคใต้ ที่เดือดร้อนได้รับผลกระทบจากปัญหาราคายางตกต่ำในช่วงที่ผู้นำและแกนนำพรรคทำหน้าที่บริหารในกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นสองกระทรวงหลักที่รับผิดชอบเรื่องปากท้อง และราคายางถือเป็นผลประโยชน์สำคัญของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ และปัจจัยด้านนโยบายพรรคที่ไม่โดดเด่นและไม่สนองต่อความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองอื่นส่งผลต่อความสนใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในฐานะผู้ซื้อในตลาดการเมืองที่มีการแข่งขันสูง ด้านปัจจัยภายนอกพรรค พบว่า โครงสร้างประชากรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่งผลโดยตรงต่อการคลี่คลายความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ยังมีข้อจำกัดในการขยายฐานเสียงไปยังกลุ่มวัยทำงานและวัยรุ่น ที่การกล่อมเกลາทางการเมืองในรูปแบบเดิมผ่านสื่อพื้นบ้าน สื่อเก่า หรือการสั่งสอนจากครอบครัว ชุมชนเสื่อมถอยลง มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อผ่านสื่อออนไลน์เป็นหลักทำให้

สื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองมากกว่า ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถปรับตัวให้สามารถสื่อสารกับกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งหลักได้ ซึ่งข้อจำกัดนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์ แต่เกิดกับพรรคการเมืองแทบทุกพรรคที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านการสื่อสาร เช่นเดียวกันกับปัจจัยของกติกากาเลือกตั้ง ที่เปลี่ยนแปลงในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความท้าทายที่ทุกพรรคต้องเผชิญและพรรคใดสามารถปรับตัวได้เร็วก็น่าจะมีข้อได้เปรียบในการแข่งขันทางการเมืองที่สูงกว่า

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณากับข้อค้นพบของงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เสื่อมความนิยมลงในพื้นที่ภาคใต้ มีที่มาจากการแสดงจุดยืนทางการเมืองไม่ชัดเจน การสูญเสียจุดยืนทางการเมือง ซึ่งมีความสอดคล้องกับทั้งงานของ พรทิดา เฟื่อนทิม วีระศักดิ์ วีระศักดิ์ พักศรี และบุญทอริ ยีหะ ในขณะที่ยุทธศาสตร์และนโยบายของพรรคที่ไม่มีจุดแข็ง ไม่มีความน่าสนใจ และการทำงานที่ไม่สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ได้ส่งผลให้ความนิยมลดลงนั้น มีความสอดคล้องกับ งานของ พรทิดา เฟื่อนทิม วีระศักดิ์ และบุญทอริ ยีหะ ด้านปัญหาความขัดแย้งภายในพรรคที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และการรักษาฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ และความท้าทายในการแข่งขันทางการเมืองที่สูงขึ้นจากการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์เพื่อเข้าถึงฐานเสียงกลุ่มใหม่ ๆ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ มีความสอดคล้องกับงานของวีระศักดิ์ วีระศักดิ์ พักศรี และบุญทอริ ยีหะ นอกจากนี้จากบริบททางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งปัจจัยจากกติกาทางการเมือง และปัจจัยจากการครองอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติอย่างยาวนาน ส่งผลต่อระยะห่างของการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2554 และ 2562 ที่ห่างกันถึง 8 ปี สอดคล้องกับ

งานของบุชทอรี ยีหมะ ที่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ระยะห่างของการเลือกตั้งถึง 8 ปี ได้มีผลโดยตรงต่อความผูกพันทางการเมืองของคนภาคใต้ โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ไม่ได้มีความผูกพันกับพรรคผ่านการผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองในการเป็นพรรคคนใต้ของประชาธิปัตย์เช่นเดิม ทำให้ผลการเลือกตั้งในสองครั้งหลังคือ การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 และ พ.ศ.2566 การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ภาคใต้จึงมีความหลากหลายของพรรคการเมือง โดยมีลักษณะของการเลือกตามคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัครมากกว่าพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวนี้จะแตกต่างจากผลการศึกษาในงานของศุทธิกานต์ มีจั่น ที่พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดร้อยเอ็ดในปี พ.ศ.2562 ที่ให้ความสำคัญกับการเลือกพรรคมากกว่าผู้สมัคร ทั้งนี้งานศึกษาทั้งสองชิ้นที่ได้พบทวนวรรณกรรมเป็นงานศึกษาผลการเลือกตั้งในช่วงปี พ.ศ.2562 ซึ่งสามารถสะท้อนปัญหาการเสื่อมความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ และปัญหาของบริบททางการเมืองไทยที่ส่งผลกระทบต่อภาระการเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งงานชิ้นนี้ได้ขยายช่วงเวลาการศึกษาต่อเนื่องมาจนถึงการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2566 เพื่อสะท้อนภาพการคลาญตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ได้ชัดเจนขึ้น

จากการศึกษาในงานชิ้นนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการคลาญตัวลงของความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ โดยมีปัจจัยจากหลายสาเหตุดังที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พรรคประชาธิปัตย์ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ทั้งพฤติกรรมทางการเมืองของคนในแต่ละช่วงวัยที่มีมุมมอง วัฒนธรรมทางการเมืองแตกต่างกัน ความรู้สึกถึงความเป็นภูมิภาคนิยมที่ลดลง มีความต้องการนโยบายและการสนองตอบที่แตกต่างหลากหลาย จึงเป็นความท้าทายที่พรรคประชาธิปัตย์ต้องวิเคราะห์และปรับตัวในการสื่อสารทางการเมืองที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิ

188 วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ

เลือกตั้งที่เปลี่ยนไป และเพื่อตอบสนองความต้องการให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย แต่เหนืออื่นใด ความท้าทายหลักที่พรรคประชาธิปัตย์ต้องเร่งแก้ปัญหา คือ ความขัดแย้งภายในพรรค และการกู้ภาพลักษณ์และจุดยืนทางการเมืองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปัตย์ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชน และทำให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถกลับมาได้รับความนิยม เกิดความผูกพันพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้อีกครั้ง

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ คารมปราชญ์.(2550). การศึกษาอิทธิพลของการถ่ายทอดทางการเมืองจากครอบครัว
สถาบันการศึกษา ที่ทำงาน และสื่อมวลชน ที่ส่งผลต่อความโน้มเอียงทางการเมือง ความผูกพันต่อพรรคการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานรัฐวิสาหกิจ. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ซัชวาลย์ ทัดศิวัช. (2552). ความผูกพันต่อพรรคทางการเมือง. รัฐสภาสาร. 57(12), 32-73.
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. (2566). 7 นโยบาย ยางพารา ก้าวไกล. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, จาก <https://think.moveforwardparty.org/article/agriculture/3908/>
- เดอะสแตนดาร์ด. (2565). เปิดชื่อแกนนำ - คนรุ่นใหม่ ออกจากประชาธิปไตย ยุคจุรินทร์. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567. จาก <https://thestandard.co/leader-name-list-that-resigned-from-democrat-party/>
- ไทยพับลิก้า. (2562). สำนัวจนคนรุ่นใหม่ “First Voter” 4 ประเทศในเอเชียตัดสินใจขนาดอย่างไร.
สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://thaipublica.org/2019/03/election-new-voter-asean-asia-indonesia-philippines-thailand-india-deciding-factor-politics/>
- ไทยพีบีเอส. (2566). คิกซิงเก๊าท์ 3 เขต ส.ส.เมืองพัทลุง “สนามเล็ก”แต่เดือดไฟลุก.
สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.thaibps.or.th/news/content/326552>

190 วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ

- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2566). อ่าน “กติกากาการเลือกตั้ง 2566”. *วารสาร NIDA Impacts*, 1(2), 34-37. สืบค้นจาก <https://anyflip.com/tiyxz/rcbr/>.
- บุญทอริ ยีหมะ. (2563). *การเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดสงขลา*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นจาก <https://www.kpi.ac.th/public/knowledge/book/data/1057>
- ไบโอไทย. (2566). *วิเคราะห์นโยบายเกษตรเลือกตั้ง 2566 ยังไปไม่ถึงกาการพลิกโฉมระบบเกษตรและอาหารที่ยั่งยืนและเป็นธรรม*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567. จาก <https://biothai.net/policy/fairtrade/5465>
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2554). *วิเคราะห์ผลเลือกตั้งและแนวโน้มรัฐบาลใหม่*. สืบค้น 28 กันยายน 2554, จาก ศูนย์ติดตามประชาธิปไตยไทย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จาก <http://www.tdw.polsci.chula.ac.th/>.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2565ก). “หมอระวี” โวยราคาร้านย่างตกต่ำ เดือนเดียวลด 16 บาท จั้ถาม 2 รมต.ปชป. ชาวสวนยางจะอยู่ย่งไ. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567. จาก <https://mgronline.com/politics/detail/9650000062885>.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2565ข). *สุดทน! ชาวสวนยางภาคใต้รวมตัวเตรียมยื่นหนังสือถึงนายกฯ แก้ปัญหาราคาตกต่ำ*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567. จาก <https://mgronline.com/south/detail/9650000113033>
- พรธิดา เพื่อนทิม. (2566). *การเมืองเรื่องกาการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2562*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พฤทธิสาน ชุมพล, มร.ว..(2544). *ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาในอังกฤษ*. กรุงเทพฯ:

ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญพิชชา มุ่งงาม. (2564). *ข้าแหละ 3 ระบบเลือกตั้งแบบไหนได้อะไร เสียอะไร?*.

สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.the101.world/three-voting-systems/>.

วารุณี ลีเลิศพันธุ์. (2560). *การสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้*.

(ดุขุณิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วีระศักดิ์ พักศรี. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*

กรุงเทพมหานครของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2562. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.

สิริยา รัตนช่วย. (2550). *ผลกระทบของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อ*

ความผูกพันพรรค

การเมืองของประชาชนในภาคใต้: ศึกษาอำเภอมะนังและอำเภอมะนัง

จังหวัดตรัง. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สุรพงษ์ ชัยจันทร์. (2538). *ความผูกพันต่อพรรคการเมือง: ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจ*

กองบัญชาการตำรวจ

นครบาลกับความผูกพันต่อพรรคประชาธิปัตย์. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร

มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

192 วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ

สันทัต โปธิสา. (2566). *เผยตัวเลขคนไทยแต่ละเจนเนอเรชัน ตัวแปรสำคัญเลือกตั้ง*
2566. สืบค้น 9 พฤศจิกายน

2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/now/content/61>

ศุทธิกานต์ มีจั่น. (2563). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการหาเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. 2562 จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. 18(1), 89-107.

ไอลอว์, 2566. เลือกตั้ง 66: ย้อนดูผลการเลือกตั้งเขตสุสีปี 62 สะท้อนทุกเสียงมี
ความหมาย. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, จาก
<https://www.ilaw.or.th/articles/5713>.

Gabriel A. Almond and G. Bingham Powell. (1966). *Comparative Politics:
A Developmental Approach*. Boston: Little & Brown.

Lucien W. Pye. (1966). *Aspects of Political Development*.
Boston: Little & Brown.